

A schengeni övezet bővítésének hatásai a magyar határigazgatási rendszerre

The Impacts of Expanding of the Schengen Area on the Hungarian Border Management System

DECSI RÓBERT¹, GOMBKÖTŐ CSABA LÁSZLÓ², KALMÁR ÁDÁM³
 BARTUS GÁBOR⁴, BIDIGA LÓRÁND⁵, KOVÁCSNÉ SIMON SZILVIA⁶,
POLT BALÁZS⁷, VÉGH ADRIENN⁸

¹ ✉ Országos Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Főosztály
e-mail: DecsiR@orfk.police.hu

² Békés Vármegyei Rendőr-főkapitányság Mezőkovácsházi Rendőrkapitányság

³ Baranya Vármegyei Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Szolgálat

⁴ Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszék

⁵ Belügyminisztérium Európai Belügyi Együttműködési Főosztály

⁶ Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítás Rendészeti Főosztály

⁷ Belügyminisztérium Európai Belügyi Együttműködési Főosztály

⁸ Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítás Rendészeti Főosztály

ABSZTRAKT

A tanulmány a schengeni övezet legutóbbi bővítéseinek magyar határigazgatási következményeit, valamint az ezek nyomán kialakult szervezeti, működési és rendészeti változásokat elemzi. A kutatás módszertana kvalitatív dokumentumelemzésre, összehasonlító elemzésre, a Frontex nyugat-balkáni kockázatelemző hálózatának indikátoraira épülő másodlagos adatelemzésre, valamint a magyar határigazgatási rendszer működésének

SWOT-analízisére épül. Az eredmények szerint a schengeni bővítést követően a magyar határigazgatási rendszer szervezeti alkalmazkodása differenciált módon valósult meg. A vármegyei határrendészeti szolgálatok szakirányítása a horvát és a román viszonylatban fennmaradt, biztosítva a területi szintű önálló határrendészeti szakirányítást, valamint az egységes vezetés-irányítási és képzési rendszert. Helyi szinten a magyar–román viszonylatban új szervezeti elemek jöttek létre, míg a magyar–horvát viszonylatban a meglévő struktúrák fennmaradtak. A rendszer rugalmasságát tovább erősíti a belső határos ideiglenes útlevelezkezői csoport, amely a határforgalom-ellenőrzés megerősítését és a határellenőrzés ideiglenes visszaállításához kapcsolódó feladatokat támogatja. Ugyanakkor a Mélységi Ellenőrzési Osztályok korlátozott létszáma, az IUCS hosszú távú fenntarthatósága, a speciális technikai eszközök alacsony száma és a határrendész állomány negatív fluktuációja működési kockázatot jelent. A következtetések alapján a belső határra válás nem csökkenti a határigazgatási képességek fenntartásának szükségességét. Indokolt a szervezeti erőforrások megerősítése, a mélységi ellenőrzés technikai fejlesztése, az információáramlás gyorsítása és automatizálása, valamint a szomszédos államokkal folytatott rendészeti együttműködés további bővítése az illegális migráció, az embercsempészs és más jogsértő cselekmények megelőzése, megszakítása és felderítése érdekében.

KULCSSZAVAK:

schengeni övezet, határigazgatás, határrendészet, belső határ, mélységi ellenőrzés, illegális migráció, embercsempészs, rendészeti együttműködés

ABSTRACT

The study analyses the implications of the latest enlargements of the Schengen Area for Hungarian border management, as well as the resulting organisational, operational and law enforcement changes. The research methodology is based on qualitative document analysis, comparative analysis, secondary data analysis using indicators from the Frontex Western Balkans Risk Analysis Network, and a SWOT analysis of the functioning of the Hungarian border management system. The findings indicate that, following Schengen enlargement, the organisational adaptation of the Hungarian border management system has taken place in a differentiated manner. The professional direction of county-level border policing services has been maintained along both the Croatian and Romanian border sections, thereby ensuring autonomous border policing management at territorial level, together with a unified command, management and training system. At local level, new organisational elements have been established along the Hungarian–Romanian border, while the existing structures have been retained along the Hungarian–Croatian border. The flexibility of the system is further enhanced by the temporary passport control group for internal borders, which supports the reinforcement of border checks and the performance of tasks related to the temporary reintroduction of border control. At the same time, the limited staffing of the Inland Control Departments, the long-term sustainability of the IUCS, the limited availability of specialised technical equipment, and net staff attrition among border policing personnel represent operational risks. The conclusions indicate that the transformation of a border into an internal border does not reduce the need to maintain border management capabilities. Strengthening organisational resources, improving the technical capacities of inland controls, accelerating and automating information flows, and further expanding law enforcement cooperation with neighbouring states are therefore justified in order to prevent, disrupt and detect illegal migration, migrant smuggling and other unlawful activities.

KEYWORDS

Schengen area, border management, border policing, internal border, inland controls, illegal migration, migrant smuggling, law enforcement cooperation

HIVATKOZÁS

Decsi R., Gombkötő Cs. L., Kalmár Á., Bartus G., Bidiga L., Kovácsné Simon S., Polt B., & Végh A. (2026). A schengeni övezet bővítésének hatásai a magyar határigazgatási rendszerre. *Határrendészeti Tanulmányok*, 23(2), 91–114.

BEVEZETÉS

A schengeni övezet bővítése az Európai Unió (EU) integrációs folyamatai között kiemelt jelentőséggel bír, mivel egyszerre érinti a tagállamok biztonsági, gazdasági és társadalmi működését. A belső határellenőrzés fokozatos megszüntetése nem csupán politikai döntés, hanem hosszú és összetett felkészülési folyamat eredménye, amelyhez korszerű határigazgatási rendszerek, modern technikai eszközök, valamint összehangolt nemzetközi együttműködés szükséges. Magyarország földrajzi fekvésénél, valamint a legális és illegális migrációs érintettségénél fogva a schengeni térség egyik kritikus pontján helyezkedik el.

A schengeni övezet legutóbbi bővítései – Horvátország 2023-as, Románia és Bulgária 2025-ös teljes jogú csatlakozása – a magyar határigazgatási rendszer működésére közvetlen és közvetett módon egyaránt hatást gyakorol. A magyar rendészeti szerveknek a hazai és nemzetközi együttműködések révén, kockázatelemzésen és profilalkotáson alapuló feladatellátásuk során kell a jogsértő cselekményeket megelőzni, megszakítani és felderíteni.

Magyarország 2004. május 01-től az EU tagállama és tekintettel az Amszterdami Szerződés rendelkezéseire a schengeni térség tagja volt, igaz nem teljes jogú státusszal. Magyarország

teljes jogú schengeni csatlakozása két lépcsőben történt meg, 2007. december 21-től a szárazföldi belső határokon, a légi határokon pedig 2008. március 30-tól szűnt meg a határellenőrzés.

Horvátország első nyugat-balkáni országgént 2013. július 1-én lett az EU tagja. Horvátország és a schengeni térség többi országa közötti a szárazföldi és tengeri határokon végzett határellenőrzés 2023. január 1-ei dátummal szűnt meg.

Románia és Bulgária 2007. január 1-én csatlakozott az EU-hoz, a schengeni értékelő munkacsoport 2010-ben állapította meg Bulgária és Románia technikai felkészültségét. A Bel- és Igazságügyi Tanács (BIÜT) 2011. június 9-én az alkalmazandó schengeni értékelési eljárásokkal összhangban megállapította, hogy Bulgária és Románia a schengeni vívmányok valamennyi területén teljesítette a feltételeket (Council of the European Union, 2011). Azonban egyes tagállamok folyamatosan azon az állásponton voltak, hogy bármennyire is készült fel az érintett két ország a schengeni csatlakozásra, a bizalmat nem szerezte meg, és olyan kockázati tényezőt jelent a több ezer kilométeres szárazföldi és tengeri külső határa, amely a migrációs útvonalak áttelődésével komoly nyomásnak lenne kitéve.

Így csak 2023. december 30-án született meg az európai tanácsi határozat Románia és Bulgária (légi és tengeri) teljes schengeni csatlakozásáról, melyre 2024. március 31-én került sor. A magyar soros elnökség egyik fő belügyi prioritásának teljesülésével, intenzív négy- és többoldalú (Magyarország, Ausztria, Bulgária, Románia és az Európai Bizottság) egyeztetéseket követően 2025. január 1-jével Románia és Bulgária teljes jogú schengeni taggá vált.

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) nyugat-balkáni kockázatelemző hálózatának indikátorai alapján jól nyomon követhető az ezen illegális migrációs útvonalon érkezett illegális migránsok száma és a folyamatokat mozgató összefüggések is.

A 2015-ös európai migrációs- és menekültválság okai között számos EU-n kívüli ok felsorolható. Ilyen pl. a szíriai és líbiai polgárháború, a szubszaharai térség instabilitása, a kudarcot vallott államépítés Afganisztánban és Irakban, a menekültekhez legközelebbi befogadó országok – Törökország, Jordánia, Irak és Libanon – alacsony megtartó képessége. Ezekon kívül idesorolható a nemzetközi embercsempész hálózatok megerősödése, vagy a balkáni tranzit országok gyenge határőrizete is. A fő illegális migrációs útvonal a Törökország–Görögország–Észak-Macedónia–Szerbia–Magyarország volt 2024-ig. A magyar és szerb kormány intézkedéseinek hatására –ideiglenes biztonsági határzár (IBH) kiépítése előbb a szerb, majd a horvát határszakaszra, szerb fokozott rendőri és katonai jelenlét – az irreguláris migrációs főirány a horvát-szlovén határ felé terelődött el. A Frontex 2016-tól 2022-ig hullámzó számú – de minden évben jelentős – illegális határátlépést regisztrált, melynek oka az útvonalon található országok rendészeti ellenőrzései egyes veszélyeztetett határszakaszokon történő összpontosítása miatt dinamikusan változó embercsempész tevékenység és migrációs folyamat volt (Kovács, 2023). A Frontex adatai szerint a Balkánon áthaladó illegális migráció 2023-tól folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, ennek ellenére a nyugat-Balkán továbbra is kulcsfontosságú tranzit útvonal marad a Nyugat-Európába tartó migránsok számára.

HORVÁTORSZÁG, ROMÁNIA ÉS BULGÁRIA TELJES JOGÚ SCHENGENI CSATLAKOZÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI

Horvátország teljes jogú schengeni csatlakozásának következményei

A Horvát Köztársaság teljes jogú schengeni csatlakozásával megszűnt a határellenőrzés a magyar–horvát határszakasz 13 határátkelőhelyén, valamint a 344,9 km hosszú közös határszakaszon. A schengeni csatlakozást követően a sármelléki és a pécs-pogányi ideiglenes

légi határátkelőhelyek mellett kizárólag a Mohács vízi határátkelőhelyen maradt schengeni külső határos határforgalom-ellenőrzés és vízi határőrizet.

A hangsúly a határellenőrzésről a mélységi ellenőrzésre helyeződött át. Az államhatár rendjének fenntartása az államhatár megjelölésének és a határnyiladék karbantartásának ellenőrzésére korlátozódott. A magyar–horvát határon az IBH megmaradt, ugyanakkor a határon átvezető utak akadálymentessé váltak.

A mélységi ellenőrzések és a kompenzációs intézkedések végrehajtását az ORFK Határrendészeti Főosztályának feladatsabása alapján szervezték meg. Emellett valamennyi vármegyei rendőr-főkapitányság saját hatáskörben tervezi és hajtja végre havi rendszerességgel a mélységi ellenőrzéseket.

A Dél-Dunántúlon 2023 óta komplex gazdaságfejlesztési övezet kialakításán dolgoztak a Mohács–Pécs–Szigetvár–Kaposvár tengely mentén (Rabb, 2023). A 2029-re tervezett mohácsi Duna-híd fejlesztése és az M6–A5 autópályák összekapcsolása egyaránt jelentősen növelni fogja a régió áthaladó nemzetközi teherforgalmat.

Somogy vármegyében a Dráva menti térség számára Horvátország schengeni csatlakozása jelentős lendületet adott a turizmusnak (Somogy Vármegyei Önkormányzat, 2024). Zala vármegye kedvező földrajzi helyzete és a fontos nemzetközi közlekedési korridorok mentén való fekvése miatt logisztikai szempontból is kiemelkedő szerepet tölt be. Nagykanizsa összekapcsolja a térséget Horvátország, Szlovénia és az Adria térségének gazdasági központjaival és kikötőivel (HÉTFÁ, 2020).

A belső határ közelében fekvő települések gazdasági előnyöket élveznek, ugyanakkor megszűntek a határátkelőhelyek szűrő funkciói. Emiatt új bűnmegelőzési és rendészeti feladatok jelentek meg, például a lakosság tájékoztatásának erősítése, a magánbiztonsági szervezetekkel való szorosabb együttműködés és a kockázatelemzések egyeztetése a horvát rendőrséggel.

A regionális repülőterek fejlesztése nemzetstratégiai célként jelent meg (1211/2023. (VI. 1.) Korm. határozat). Kiemelt szerepet kap a Pécs–Pogány Repülőtér és a Hévíz–Balaton Nemzetközi Repülőtér fejlesztése, ami a légi személy- és áruforgalom növekedésével járhat (1506/2023. (XI. 17.) Korm. határozat). Ez szükségessé teszi a légi határforgalom utasbiztonsági- és határforgalom-ellenőrzését végző állomány folyamatos képzését és megtartását.

A növekvő forgalom ellenére a statisztikai adatok szerint nem következett be növekedés az illegális migráció szempontjából a magyar–horvát belső határon. A Rendőrség 2023–2025 közötti időszakban a kétoldalú visszafogadási egyezmény alapján összesen 64 fő harmadik országbeli állampolgárt ajánlott fel átvételre, akik bizonyítottan déli szomszédunkból jutottak illegálisan hazánkba. Az elfogott személyek többsége korábbi horvátországi vendégmunkás volt, akik lejárt tartózkodási engedélyük ellenére kívántak a schengeni térségben maradni.

A tapasztalatok szerint a határellenőrzés hiányában az autópályákon közlekedő járművek szelektív ellenőrzése korlátozott, a kitereléses módszerek pedig komoly élőerőt és eszközkoncentrációt igényelnek, ami miatt kulcsfontosságú a nemzetközi rendőri együttműködés. Hosszabb távon megoldást egy mesterséges intelligenciával támogatott Automata Kisoroló Rendszer (AKR) jelenthet, amely az országos útdíjfizetési- és sebességmérő kamerák adatait elemző szoftverek, valamint egyéb hardveres elemek integrálásával tenné lehetővé a kockázatos személyek és járművek célzott ellenőrzését (Balla & Kalmár, 2021).

Horvátország schengeni csatlakozása következtében Mohács vízi határátkelőhelyen az ellenőrzés a szerb viszonylatú forgalomra korlátozódik. A schengeni határbiztonság fenntartását és a határon átnyúló bűnözés megelőzését a 2024-ben bevezetett, valós idejű bilaterális elektronikus adatcsere támogatja.

A schengeni csatlakozás másik jelentős következménye az idegenrendészeti eljárások időtartamának növekedése. A horvát fél a csatlakozás óta nem alkalmazza a magyar–horvát visszafogadási egyezmény egyszerűsített, 24 órán belüli visszafogadást lehetővé tevő eljárását, hanem rendes eljárásban veszi vissza az érintetteket.¹ Ez a magyar hatóságok számára jelentős adminisztratív és logisztikai többletterhet okoz.

A csatlakozás következtében lehetővé vált a határon átnyúló megfigyelés és üldözés alkalmazása, valamint fokozottabban használhatók az ellenőrzött szállítás, a fedett nyomozók és a közös büntfelderítő csoportok. A határon átnyúló rendészeti együttműködés koordinációját Baranya és Somogy vármegyében a mohácsi magyar–horvát kapcsolattartási szolgálati hely (KSZH), Zala vármegyében a Szlovéniában működő, négyoldalú (magyar–horvát–osztrák–szlovén) együttműködésen alapuló Dolga–Vas Rendészeti Együttműködési Központ (REK), míg a határ menti térségben végrehajtott közös járőrszolgálatokat rendszeres szakmai egyeztetések támogatják.

Románia teljes jogú schengeni csatlakozásának következményei

2025. január 1-től a magyar–román államhatár is szabadon átjárhatóvá vált. A határellenőrzés megszűnése magyar–román viszonylatban a 447 km-es közös határszakaszon a határőrizeti feladatok befejezését, valamint a közúti és vasúti határátkelőhelyeken a határforgalom-ellenőrzés megszűnését vonta maga után.

2024. évben a román viszonylatú közúti, autópálya és vasúti határátkelőhelyeken közel 21 millió utas határátléptetését hajtották végre, amely az országos személyforgalom 48 %-a. Országos szinten a 2 millió főnél nagyobb forgalmat bonyolító határátkelőhely közül négy román viszonylatú volt.² A járműforgalom tekintetében közel 8,9 millió jármű ellenőrzése valósult meg, amely az országos közúti járműforgalom 64 %-a. Gazdasági szempontból – az ellenőrzésre fordított idő miatt – a járműforgalmon belül a tehergépjárműforgalom kiemelt jelentőséggel bírt, 2024. évben közel 3 millió tehergépjárművet léptettek át a magyar–román határátkelőhelyeken, amely az országos statisztika 76 %-a.³ A legnagyobb teherforgalmat bonyolító határátkelőhelyek első öt „helyezettje” a magyar–román határszakaszon diszlokált.⁴

2025. január 01-től nemcsak a magyar–román, hanem a román–bolgár és a bolgár–görög szárazföldi határokon is megszűnt a határellenőrzés, amely egyértelmű biztonsági kockázatként jelent meg a Törökországból/Görögországból kiinduló, Romániát érintő illegális migráció szempontjából. Számítani kell arra, hogy az embercsempész szervezetek és az illegális migránsok az új helyzetre egy esetleges új lehetőségként tekintenek, mint az IBH megkerülésének potenciális alternatívájára.

A schengeni belső határrá válást követően a magyar–román viszonylatban az illegális migrációhoz köthető jogellenes cselekmények felfedésének a száma jelentősen csökkent, az elmúlt egy év tapasztalatai alapján a klasszikus embercsempész tevékenység már nem tapasztalható. A korábban jellemző elkövetési módszer – amikor az illegális migránsokat leszállították az államhatárig Romániában, akik „sétáltatóval”, vagy önállóan átlépték a „zöldhatárt” és egy előre egyeztetett magyarországi helyen a járműbe visszaszállva, vagy egy, az ország mélységéből érkező másik gépjárműbe beszállva folytatták útjukat Nyugat-, vagy Észak-Európába – alkalmazása nem realizálódott.

¹ Horvát visszafogadási egyezmény alkalmazása. Országos Rendőr-főkapitányság, Határrendészeti Főosztály. 29000/24387- 1/2023.ált. Budapest, 2023.11.28. Készítette: dr. Balázs László r. ezredes, főosztályvezető.

² Országos Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Főosztály.

³ Országos Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Főosztály.

⁴ Országos Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Főosztály.

A határellenőrzés megszűnését megelőző időszakban a másik jellemző elkövetési módszer volt az egyedülálló vagy a 2-4 fős önszerveződő csoportok esetében a zöldhatáros gyalogos határátlépést követően a tömegközlekedési eszközök használata (Boda, 2019). Ebben az esetben a tiltott határátlépést elkövető személyek mobiltelefonkészülékeik és az arra telepített térképi alkalmazások segítségével önállóan, csempész tevékenység igénybevétele nélkül közlekedtek. Ezen elkövetési mód alkalmazása 2025. évben minimális esetben merült fel.

A schengeni belső határrá válás egyenes következménye volt, hogy a határrendészeti feladatrendszer prioritása a mélységi ellenőrzésekre, a román féllel közös szolgálatokra, illetve ennek keretében a jelentősebb erőösszpontosítással román területen végrehajtott súlyponti ellenőrzésekre helyeződött át. A schengeni külső határos határátkelőhelyek megerősítése, egyben az útlevélkezelői képességek növelése érdekében az ideiglenes útlevélkezelői csoportot központi szinten átszervezték, tagjait immár az útlevélkezelői tapasztalattal rendelkező rendőrökkel töltötték fel.

A szervezeti átalakulást követően a közös határmenti járőrszolgálat végrehajtását a jogutód szervek vették át, a határellenőrzés megszűnésével az ebben rejlő lehetőségek kihasználása egyértelműen felértékelődött. A tevékenységet a korábbi gyakorlatnak megfelelően a közös államhatártól számított 10-10 kilométeres - a kétoldalú Megállapodásban és Módszertani Kézikönyvben kijelölt - sávon belüli működési területen hajtják végre (2009. évi LXIII. törvény). A járőrszolgálatok tervezése, szervezése továbbra is a kialakult bűnügyi-, közbiztonsági- és határrendészeti helyzet figyelembevételével történik, végrehajtása folyamatos.

2025 áprilisától a román viszonylatú rendőr-főkapitányságok és a román területi határrendőr felügyelőségek közös súlyponti ellenőrzések (Hot-Spot) végrehajtását kezdték meg. Lényegében a súlyponti ellenőrzés a közös határmenti járőrszolgálat speciális változata, amely kizárólag román területen, nagyobb erőösszpontosítással (alkalmanként 10-40 fő), a közrend, közbiztonsági, határrendészeti helyzet függvényében vármegyéenként havonta átlagosan 2-8 alkalommal, alkalmanként 2-8 órában valósul meg. 2025. évben 2992 fő részvételével 103 súlyponti ellenőrzést hajtottak végre.

SZERVEZETI ÁTALAKÍTÁSOK ÉS TECHNIKAI ESZKÖZÖK ÚJRAELOSZTÁSA

Magyarország teljes jogú schengeni csatlakozásával szinte egyidőben, 2008. január 1-től megvalósult a Rendőrség és a Határőrség integrációja, amelyet követően a határrendészeti feladatok (a schengeni külső határok ellenőrzésén túl a mélységi ellenőrzési feladatok ellátása) új szervezetben kerülnek végrehajtásra (Bartus, 2024; Bartus, 2025).

A határrendészeti feladatok egyértelműen felértékelődtek a 2015-ös illegális migrációs válság idején, a hazánkra nehezedő tömeges illegális migrációs nyomás megmutatta, hogy a határellenőrzési feladatok nemzeti hatásköre egyben nemzeti felelősséggel, továbbá jelentős kormányzati pénzügyi és erőforrás ráfordítással is jár. A déli határszakaszainkon eltérő tartalommal kiépült IBH műszaki, technikai kivitelezésén túlmenően a rendőrségi humánerőforrás fejlesztése is prioritás volt. A külső határon végrehajtott határellenőrzés egy adott területen nagyobb és koncentráltabb erőt követelt meg, mint az ország területén végzett mélységi ellenőrzés (Erdős, 2026). 2016-ban 3000 fős létszámbővítést terveztek a Készenléti Rendőrség szervezeti átalakításával és megerősítésével a határrendészeti feladatellátás követelményszerű teljesítése céljából (ORFK, 2016). 2022-ben döntés született a Készenléti Rendőrség szervezetében a határvadász ezred megalakítására és a határőrizeti feladatok profiltiszta célirányos támogatására. Továbbá a COVID-19 világjárvány is rávilágított a határrendészeti feladatellátás fontosságára, amely nem csak a schengeni külső határokon jelentett kihívást, hanem valamennyi schengeni belső határszakaszon a határellenőrzés

ideiglenes visszaállítása okán, amelyhez szükség lett volna elegendő létszámú határrendészeti képességgel és aktuális tudással rendelkező humánerőforrásra is.

A horvát és román viszonylatban a külső határok ellenőrzésének megszüntetése és a belső határrá válása miatt a szervezeti struktúra, a feladatrendszer és a létszámviszonyok felméréséről elgondolások készültek, amelyek mindkét viszonylatban eltérőek voltak. A szervezeti módosítás lehetőséget adott a komplexebb mélységi ellenőrzési rendszer létrehozására, az Integrált Vezetési Központ (IVK) és a belső határon történő határellenőrzés ideiglenes visszaállítása mellett a mélységi ellenőrzési rendszer részét képezte a közös járőrözési, súlyponti ellenőrzési, háromoldalú vasúti ellenőrzési, a FOX ellenőrzési és területi szervek által tervezett, szervezett, szolgálati feladatba épített ilyen célú tevékenység.

A magyar-horvát viszonylat

A magyar-horvát viszonylatban a szervezeti átalakítások előzménye volt, hogy a Határrendészeti Kirendeltségek (HRK) már 2009. október 1-től beintegrálásra kerültek a határterületi rendőrkapitányságokba (181/2009. (IX. 4.) Korm. rendelet). A Baranya, Somogy és Zala vármegyékben a határrendészeti szolgálati ág szervezeti felépítése alapvetően megegyezett, területi szinten a rendészeti igazgatóság alatt önálló határrendészeti szolgálat működött. Horvátország teljes jogú schengeni csatlakozását követően területi szinten a határrendészeti szolgálatok két osztállyal – tekintettel azok létszámára – megmaradtak, mindhárom érintett vármegyében egységes szervezeti struktúra kialakítása volt a cél. Továbbá új, összevont szakirányító osztály került létrehozásra Határ- és Idegenrendészeti Osztály megnevezéssel, valamint Mélységi Ellenőrzési Osztály (MEO) jött létre a közterületi támogató alosztály kiválásával (ezen szervezeti elem a rendészeti rendőrfőkapitány-helyettes közvetlen alárendeltségébe került).

Az alegységek diszlokációját tekintve a horvát-magyar viszonylatban helyi szinten a Mohácsi, a Siklósi, a Barcsi, a Nagyatádi és a Nagykanizsai Rendőrkapitányságon maradtak határrendészeti szervezeti elemek a belső határon, emellett három működő határátkelőhely is funkcionál. Sármelléken és Pécs-Pogányban légi, míg Mohácson vízi. A helyi szerveknél a szervezetátalakítás fő szempontja volt, hogy a belső határon is maradjanak határrendészeti alosztályok az új közrendvédelmi és határrendészeti osztályok állományában, ezen felül pedig, hogy Mohácson és Nagykanizsán a schengeni külső határos feladatokra dedikált határrendészeti osztályok maradjanak fenn, igaz csökkentett létszámmal. Mohácson új típusú biztonsági kihívásokra is reagálni kellett, a külső és belső vízi határon érkező hajóforgalom szétválasztásával és egy kockázatelemzés alapú vízi mélységi ellenőrzési rendszer bevezetésével (Kalmár, 2023). A határrendész állományból a három vármegyéből összesen 170 fő részére a bűnügyi-, közrendvédelmi-, közlekedésrendészeti-, igazgatásrendészeti- szolgálati ágnál vagy a gazdasági szakszolgálatnál ajánlottak fel munkaköröket. Az érintettek 4 százaléka nem fogadta el a számára felajánlott egyik beosztást sem, és elhagyta a szervezetet annak ellenére, hogy a szervezetátalakítás során prioritás volt a költséghatékonyság figyelembevételével, hogy a határrendészeti állomány nagy része helyben maradjon. A magyar-horvát viszonylatban a vármegyék egyöntetűen nagyobb mélységi ellenőrzési alegységeket javasoltak, egyben tartva az erőt, mely rugalmasságot biztosított volna a határrendészeti szakismereteket igénylő feladatokhoz, vagy a jövőben létrejövő esetleges új szervezeti elemek felállításához. Ez azonban nem valósult meg.

A magyar-román viszonylat

Magyar-román viszonylatban a határellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat hasonló szervezeti struktúrával négy VMRFK hajtotta végre. A Csongrád-Csanád VMRFK a román mellett szerb, a Békés és Hajdú-Bihar VMRFK-k kizárólag román, a Szabolcs-Szatmár-Bereg VMRFK a román mellett ukrán schengeni szárazföldi külső határral is rendelkezett. Területi szinten a szakmai irányítási feladatokat a határrendészeti szolgálat látta el, amely egységesen határrendészeti osztályból és idegenrendészeti osztályból állt. A határrendészeti elemző-értékelő feladatokra mind a négy vármegye kiemelt hangsúlyt helyezett. A szervezeti felépítésben eltérés volt, hogy Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun VMRFK Határrendészeti Távfelügyeleti Irányító Központot, Szabolcs-Szatmár-Bereg VMRFK őrzött szállást, Hajdú-Bihar VMRFK pedig repülőteret (Debreceni Repülőtér) üzemeltetett. Területi illetékességgel a mélységi ellenőrzési feladatok ellátására Mélységi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Osztályok (MEKTO) működött. Helyi szinten a határőrizettel, a határforgalom ellenőrzésével, az államhatár rendjével kapcsolatos feladatokat 12 HRK végezte, a kirendeltségek felépítése határrendészeti osztályra (ezen belül alosztályokra), valamint hatósági alosztályra tagozódott. Románia teljes jogú schengeni csatlakozására tekintettel 2025. március 01-én a magyar-román határszakaszon a HRK-k – Kiszombor HRK kivételével – megszűntek. Jogutódjaik egy kivételtől eltekintve a területileg illetékes határmenti rendőrkapitányságok lettek. A szervezeti struktúra átalakításánál mindegyik rendőr-főkapitányság bizonyos szempontból sajátos helyzetben volt, ezért a megmaradt, megszüntetett, illetve létrehozott szervek/szervezeti elemek sem mutatnak homogén képet. Egységes átalakítás egyedül a MEKTO-k esetében valósult meg, amelyek szervezetéből a közterületi támogató alosztályokat kiszervezték. A szervezeti elem megnevezése Mélységi Ellenőrzési Osztályra (MEO) változott és a területi szintű Határrendészeti Szolgálat - Hajdú-Bihar vármegyében Határrendészeti Főosztály - alárendeltségébe helyezték át.

A Csongrád-Csanád VMRFK-n megmaradt a határrendészeti szolgálat a korábbi határrendészeti osztály és idegenrendészeti osztály felépítéssel. A határrendészeti távfelügyeleti központ és MEO esetében státusz bővítést hajtottak végre. Kiszombor HRK speciális helyzetű volt, mivel rendelkezett szerb határszakasszal is, ezért helyi szervként jogállása megmaradt, valamint a megszüntetett Nagylak HRK jogutódjaként lett kijelölve.

A Békés VMRFK-n két osztály jogállású szervezeti elemet alakítottak ki, Határ- és Idegenrendészeti osztály és a MEO létrehozásával. A megszűnt Battonya, Lőkösháza, Gyula, Kötegyán és Biharugra HRK jogutódja három határmenti rendőrkapitányság lett. A jogutód Mezőkovácsházi, Gyulai, Sarkadi Rendőrkapitányságokon határrendészeti osztályokat hoztak létre.

A Hajdú-Bihar VMRFK kizárólag szárazföldi schengeni belső határral rendelkezik, ugyanakkor állandó határforgalom-ellenőrzési feladata is maradt, tekintettel a Debreceni Repülőtérre, ahol schengeni külső légi járatok is közlekednek. Erre figyelemmel országosan is egyedülálló, sajátos szervezeti struktúra került kialakításra. A Rendészeti Igazgatóság szervezetén belül létrehozásra került a Határrendészeti Főosztály, alárendeltségében a Debreceni Repülőtéri Szolgálat és két osztály jogállású szervezeti elem (Határ- és Idegenrendészeti Osztály és MEO). A főkapitányság helyi szerveként működő jogutód a Berettyóújfalui és Hajdúhadházi Rendőrkapitányságon a rendészeti osztályon belül 1-1 határrendészeti alosztály alakult.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg VMRFK-n is megmaradt a határrendészeti szolgálat a korábbi határrendészeti osztály és idegenrendészeti osztály felépítéssel, továbbá alárendeltségébe került a MEO. A román viszonylatú Csenger és Nyírbátor HRK megszüntetését követően, a jogutódként kijelölt Mátészalkai és Nyírbátori Rendőrkapitányság Rendészeti Osztályán belül 1-1 határrendészeti alosztály alakult. A szervezetátalakítás érintette az ukrán határszakasszal rendelkező Kölcse HRK helyi szervet is, melynek illetékességi területe Garbolc, Zajta és

Rozsály román határmenti településekkel, egyúttal közel 15 km schengeni belső határral bővült, a Határrendészeti Osztály helyett 2 különálló osztály került létrehozásra, a Határőrizeti Osztály és a Határforgalmi Osztály státusz bővítés mellett.

Technikai eszközök elosztása

A schengeni csatlakozást követően mindkét viszonylatot érintően, más szervezetektől (oktatási intézmények, mélységi ellenőrzést végrehajtó VMRFK-k) igény jelentkezett az addig diszlokáló szervezeti elemek kezelésében lévő eszközökre (pl. gépjárművek, kommunikációs, megfigyelő, kutató, okmányvizsgáló). A fenntartási kötelezettséggel terhelt eszközök⁵ csak célhoz kötötten, schengeni külső határon alkalmazva maradhattak helyben. A horvát viszonylat felszabadult eszközeiből a képzési feladatokat végrehajtó szervezeti elemek, oktatást támogató eszközökkel történő ellátása történt meg, míg a román viszonylat eszközeiből a mélységi ellenőrzést ellátó más VMRFK-k igényei lettek teljesítve. Az érintett viszonylatokban a határforgalom-ellenőrzésben alkalmazott kliens számítógépek, okmányolvasók, ujjnyomat-olvasó eszközök átcsoportosítása történt meg, amelyek tekintetében prioritást a szerb és ukrán határszakasz amortizálódott eszközeinek cseréje, illetve a határellenőrzés folyamatosságának a biztosítása élvezett.

A határforgalom-ellenőrzés eszközei mellett a másik kiemelt eszközök a Toyota Land Cruiserek voltak, amelyek célhoz kötöttségük mindkét csatlakozó viszonylatból a külső határszakaszra (magyar-ukrán, magyar-szerb és magyar-román) lettek átcsoportosítva. Az alkalmazott speciális eszközök (stabil-, mobil hőkamerák, schengen-buszok, rakományátvizsgáló röntgenberendezések) tekintetében a döntés a csatlakozás előtti helyszíneken történő megtartásra és alkalmazásra tekintetében született.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal érintettsége

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) rendészeti és igazgatási jogkörében végezte mobil ellenőrző csoportok felállításával az EU külső és belső határai mentén a mélységi ellenőrzést (2004. évi XIX. törvény 2. § (4) bekezdés e) pont.). A pénzügyőri mélységi ellenőrzési tevékenység a NAV jogszabályi kötelezettségei és jogosultságai végrehajtásának egyik formája (Erdős, 2026). A vámellenőrzés magában foglalhatja különösen az áruk vizsgálatát, a szállítóeszközök átvizsgálását, a poggyász vagy egyéb, a személyek által szállított vagy rajtuk lévő áru átvizsgálását és egyéb hasonló cselekmények elvégzését (Uniós Vámkódex). 2021. január 1-jét követően a NAV Bevetési Igazgatósága kizárólagos hatáskörébe került – többek között – a mélységi ellenőrzés végzése (485/2015. (XII.29.) Korm. rendelet 90. § (2) bekezdés). A feladatok növekedése együtt járt a területi szerv részére biztosított létszám megnövekedésével. A mélységi ellenőrzés, mint feladat centralizálása lehetőséget teremtett egységes elvek mentén mind az ellenőrzési irányok meghatározásához, mind az ellenőrzést végző pénzügyőri állomány képzéséhez.

MAGYARORSZÁG HATÁRIGAZGATÁSI FELADATRENDSZERÉNEK VÁLTOZÁSAI

Magyarország schengeni belső határszakaszának határigazgatási változásai

A schengeni övezet bővítésével, különösen Románia csatlakozását követően Magyarország belső határszakaszainak aránya jelentősen megnőtt. A határellenőrzés megszűnése javította a

⁵ A BBA-2.6.3/3-2017-00001. Infrastruktúrafejlesztés a szisztematikus határellenőrzés bevezetésre és a BBA-2.6.5/6-2018-00001 és a BBA-2.6.5/20-2021-00001 projektek.

mobilitást és gyorsította a határátlépést, ugyanakkor a korábban ismert illegális migrációs útvonalak módosulásával új biztonsági kockázatok is megjelentek.

A schengeni bővítés és a határon átnyúló bűnözés kapcsolatának vizsgálata összetett feladat. Egy 2018-as tanulmány szerint a 2007-es schengeni bővítést követően Ausztria és Németország határ menti térségeiben a bűnözési ráta összességében nem növekedett jelentősen, ugyanakkor a lakásbetörések számában kimutatható emelkedés volt tapasztalható (Sandner & Wassmann, 2018). Hasonló összefüggések figyelhetők meg a hidegháborút követő határnyitások esetében is, amelyek hozzájárultak a transznacionális bűnözés megjelenéséhez. A megváltozott környezetben ezért felértékelődött a kompenzációs intézkedések szerepe (Grabbe, 2000). A megváltozott külső körülményekre történő reagálás céljából a kompenzációs intézkedések egyre hatékonyabb végrehajtása kerül előtérbe (Ritecz & Sallai, 2016).

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) 22. cikke⁶ alapján a belső határok állampolgárságtól függetlenül, ellenőrzés nélkül léphetők át. A határellenőrzés megszűnése ugyanakkor csökkentette az ellenőrzési intenzitást és a feladatban részt vevő állomány létszámát, ami biztonsági deficitet eredményezett. A rendszeres ellenőrzés megszűnése lehetőséget biztosít az illegális migráció növekedésére, más jogsértések elkövetésére (utazó bűnöző) (Magyarország Kormánya, 2024, pp. 30-31.).

A biztonsági deficit kezelésének egyik fő eszköze a mélységi ellenőrzési rendszer. A „Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája 2022–2028” a négylépcsős beléptetési-ellenőrzési modell részeként határozza meg a mélységi ellenőrzés szerepét, kiemelve a tranzit- és harmadik országokból érkező kockázatok kezelését, valamint az ország belső területén végzett idegenrendészeti tevékenység jelentőségét (Magyarország Kormánya, 2024, p. 6.).

A stratégia meghatározza a nemzeti határigazgatás lényegét:

- „összehangolt és hatékony előrejelző, megelőző intézkedéseket fogantat és támogat azon harmadik és tranzitországokban, ahonnan veszély fenyegeti a nemzeti és schengeni határokat;
- képes az ország és a schengeni térség mélységében eredményes idegenrendészeti tevékenységre és a visszatérési intézkedések fogantatására” (Magyarország Kormánya, 2024, p. 7.).

A stratégiai célok megvalósítását szolgálja az Ausztria–Magyarország–Románia–Bulgária együttműködése keretében működtetett bolgár–török határszakaszon szolgálatot teljesítő nemzetközi kontingens is, amely létrehozáskor 100 fős volt.

A stratégia is kiemeli⁷ a határigazgatás tekintetében az együttműködést az abban résztvevő szervezeti elemek között, amelyben meghatározó szerepet tölt be az IVK, amelynek tevékenységét 2023-tól elektronikus tervező és nyilvántartó rendszer (SPS-portál) támogatja, amely biztosítja az ellenőrzések tervezhetőségét és nyomon követhetőségét. Ugyanakkor az IVK önmagában nem elegendő a biztonsági deficit kezelésére, mivel az ellenőrzések száma havi átlagban mindössze 4–7 eset (Magyarország Kormánya, 2024, p. 8.).

⁶ A belső határokat bármely ponton át lehet lépni anélkül, hogy személyellenőrzésre kerülne sor, függetlenül az adott személy állampolgárságától.

⁷ „Az integrált határigazgatási koncepció végrehajtása érdekében a határrendészeti feladatok ellátásában érintett hatóságok között központi, területi és helyi szintű együttműködés valósul meg. Az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények elleni hatósági fellépés hatékonyságának növelése érdekében Integrált Vezetési Központ (IVK) működik, amelyben a Rendőrségen kívül a NAV, az OIF, az ITM, valamint a Nemzeti Munkaügyi Hivatal vesz részt.” (Magyarország Kormánya, 2024, p. 8.).

A szabad mozgás térségének bővülésével felértékelődött a rendőrség területi szervei által végrehajtott mélységi ellenőrzési tevékenység szerepe, amelyet a határellenőrzéstől nemcsak területi elhelyezkedése, hanem feladatrendszere is megkülönbözteti.

A mélységi ellenőrzés a schengeni külső határterületen kívül, az ország teljes területén végzett, szervezett és kockázatelemzésen alapuló rendészeti tevékenység, amelynek célja az illegális migrációhoz kapcsolódó jogellenes cselekmények megelőzése, felderítése és megszakítása. A rendszer 2024-ben átalakult, a korábban központilag meghatározott ellenőrzési helyek és időpontok kijelölése a területi szervek hatáskörébe került, miközben az SPS-rendszer biztosítja az ellenőrzések összehangolását. Az új tevékenységi rendszer az együttműködésre épít,⁸ amely segíti a komplexitást, a rendszerben gondolkodást, valamint az egyes ellenőrzési tevékenységek térben és időben történő összehangolását, egymásra épülését.⁹ A mélységi ellenőrzés tekintetében ellenőrizhető és elemezhető adatokkal ezért csak 2025. évben rendelkezünk.

A biztonsági deficit kezelésének további elemei a közös járőrszolgálatok, amelyek a szomszédos országok rendőri szerveivel együttműködésben működnek a határ menti térségekben (2009. évi LXVI. törvény 19. és 20. cikk). Bár ezek területi hatálya korlátozott, fontos szerepet töltenek be az információcserében és a közös fellépésben. A közös járőrszolgálatot nem minden rendőri szerv hajtja végre, továbbá az ilyen szolgálatok száma összességében alacsony.

Az elemzések-értékelések alapján a román viszonylat kockázati tényezői miatt a csatlakozást követően az ORFK szakirányításával, az érintett magyar és román szervek közreműködésével bevezetésre került – osztrák mintára – a súlyponti ellenőrzés rendszere, amellyel a biztonsági deficit kezelését és a kockázat mértékének csökkentése volt a cél.¹⁰

Az együttműködés célja, hogy az illegális migrációval összefüggő rendőri intézkedések lehetőség szerint már román területen valósuljanak meg, és az azokhoz kapcsolódó eljárásokat a román hatóságok folytassák le, ezáltal csökkentve a magyar szervek terheit. A tevékenység jogi alapját a 2009. évi LXIII. törvénnyel kihirdetett magyar–román együttműködési megállapodás biztosítja, amely jelenleg a határtól számított 10 kilométeres területsávra terjed ki. A gyakorlati tapasztalatok alapján ugyanakkor indokolt lehet a területi korlátozás, valamint a határon átnyúló intézkedések szabályainak felülvizsgálata a hatékonyság növelése érdekében. A Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex lehetőséget biztosít továbbá a belső határellenőrzés ideiglenes visszaállítására is, amennyiben a közrendet vagy a belső biztonságot súlyos fenyegetés éri. A horvát és román csatlakozást követően elkészültek az erre vonatkozó végrehajtási tervek ezen viszonylatokban is. Az intézkedés kizárólag a tartózkodási feltételek ellenőrzésére irányulhat, és alkalmazásának mindig összhangban kell állnia az elrendelés céljával (Schengeni határ-ellenőrzési kódex). A célnak megfelelést biztosítja a Schengeni Hátérellenőrzési-kódex 25. cikke, amely szerint egy olyan helyzetnek kell fennállnia, amely

⁸ A 29000/15750/2024. ált. számú irat alapján. „A mélységi ellenőrzési feladatok végrehajtását a bűnügyi információk, a határrendészeti operatív helyzet és az kockázatelemzésekből levont következtetések figyelembevételével, a szükséges időpontokban és időintervallumokban, az indokolt számú erő-eszköz optimalizálását biztosító előzetes koordináció lefolytatásával kell tervezni. A fent leírtakon túl – amennyiben indokoltnak tartja – az illetékségi területén saját hatáskörben további ellenőrzéseket tervezhet és hajthat végre.”

⁹ A 29000/3855/2022.ált számú irattal kiadott mélységi ellenőrzés terv és a 29000/15750/2024.ált. számú irattal kiadott új mélységi ellenőrzési feladatterv és nyilvántartás.

¹⁰ A 29000/22750/2024.ált. „Román viszonylat kompenzációs intézkedései, határellenőrzés visszaállítása és súlyponti ellenőrzés”.

közrendet vagy belső biztonságot fenyeget.¹¹ Az alkalmazás köre és a maximális időtartama jogszabályok által meghatározott.¹²

A komplex kompenzációs rendszer – amely az IVK, a mélységi ellenőrzések, a közös járőrszolgálatok, a súlyponti ellenőrzések és szükség esetén a határellenőrzés ideiglenes visszaállításának együttes alkalmazására épül – csak megfelelő információáramlás és naprakész helyzetkép mellett működhet hatékonyan.

A statisztikai adatok alapján 2023-tól folyamatos csökkenés figyelhető meg a schengeni külső határon feltartóztatott illegális migránsok, valamint a mélységi ellenőrzések során elfogott személyek számában. A tiltott határátlépéseket vizsgálva megállapítható egy hullámmozgás tendencia. A román viszonylatban 2022. évet kivéve egy közel azonos esetszám volt megfigyelhető. A horvát határszakaszon az országos adatokhoz képest a tiltott határátlépés száma nem volt kiemelkedő.

Hasonló tendencia figyelhető meg az embercsempészek esetében is. A 2022–2025 közötti időszakban a Rendőrség a horvát viszonylatban 21, a román viszonylatban 89 embercsempészt fogott el, miközben országos szinten is csökkent az elfogások száma. Az embercsempészek leggyakrabban román, moldovai, ukrán, grúz és szír állampolgárok voltak. A fő útvonal továbbra is az M5–M0–M1 autópálya-tengely maradt, időszakos áttérrelődésekkel más gyorsforgalmi útvonalakra. A 2025. évben Törökországtól Görögországon át továbbra is folyamatosan érkeznek illegális migránsok, akiknek nagyobb része a Mecsetek útján, Szerbia–Bosznia-Hercegovina–Horvátország–Szlovénia útirányon halad tovább.¹³

A jogellenes cselekmények alakulása szintén azt mutatja, hogy a horvát viszonylatban 2023-tól, a román szakaszon pedig 2025-től jelentős visszaesés következett be az illegális migrációhoz kapcsolódó jogsértések számában, ami részben a kompenzációs intézkedések és a mélységi ellenőrzési rendszer működésének eredményességére vezethető vissza.

A komplex határigazgatási rendszer elemei önmagukban nem képesek pótolni a folyamatos határellenőrzési tevékenységet és a határon átlépő, illetve az ország területén megjelenő személyek széles körű ellenőrzését. Ennek oka, hogy az ellenőrzésekhez nem áll rendelkezésre a korábbi határellenőrzési létszám, az ellenőrzési tevékenység nem folyamatos (00:00–24:00), továbbá a végrehajtói állomány nem kizárólag rendőri, azon belül határrendészeti szakemberekből áll, hanem más szervek – például az IVK – delegáltjaiból is, akik esetében a határrendészeti képzettség és képesség nem minden esetben elsődleges.

Nemzetközi együttműködés

A határellenőrzés megszűnésével a schengeni külső határok védelme stratégiai jelentőségűvé vált, miközben Magyarország nemzetközi együttműködési igénye tovább erősödött. A horvát és román viszonylat belső határrá válása új operatív kihívásokat is eredményezett. Az európai

¹¹ A közrendet vagy a belső biztonságot fenyegető komoly veszély különösen az alábbiakból eredhet:

- a) terrortámadások vagy -fenyegetések, valamint a szervezett bűnözés súlyos formáiból eredő veszélyek is;
- b) nagymértékű közegészségügyi szükséghelyzetek;
- c) olyan kivételes helyzet, amelyet a harmadik országbeli állampolgárok tagállamok közötti hirtelen, nagymértékű, jogellenes mozgása jellemez, amely jelentős terhet ró a jól felkészült illetékes hatóságok erőforrásaira és kapacitásaira összességében, és amely valószínűleg veszélyezteteti a belső határellenőrzés nélküli térség általános működését, amint azt az információelemzés és minden – többek között a releváns uniós ügynökségektől származó – rendelkezésre álló adat is bizonyítja;
- d) nagyszabású vagy nagy horderejű nemzetközi események;

¹² A határellenőrzés ideiglenes visszaállításának alkalmazási köre és időtartama nem lépheti túl az azonosított komoly veszély elhárításához feltétlenül szükséges mértéket.

¹³ ORFK Határrendészeti Főosztály.

uniós ügynökségekkel és szomszédos államokkal kapcsolatos együttműködések lényegét a következők szerint foglalhatjuk össze.

Frontex – Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség

A Frontex hosszú ideig meghatározó szerepet töltött be a magyar határigazgatásban, különösen a szerb–magyar külső határszakaszon, azonban 2021 januárjában felfüggesztette magyarországi szárazföldi műveleteit (Reuters, 2021). Horvátország és Románia teljes jogú schengeni csatlakozását követően a műveletek súlypontja részben Bulgária felé helyeződött át, mivel a török és szerb határszakasz továbbra is kiemelt migrációs kockázatot jelent.

A magyar rendőrség aktívan részt vesz a Frontex közös műveleteiben az Európai Unió tagállamaiban és harmadik országokban. Ennek keretében határőrizeti, határforgalom-ellenőrzési, okmányvizsgálói és bűnügyi szakértőket delegál, valamint közreműködik a migránsok regisztrációjában, meghallgatásában és a visszatérési műveletekben.

A műveleti feladatokon túl a rendőrség részt vesz a Frontex képzési és technikai támogatási programjaiban is, amelyek biometrikus azonosítási, okmányvizsgálói és kockázatelemzési képzéseket, valamint korszerű technikai eszközök biztosítását foglalják magukban.

Az Európai Határ- és Parti Őrségről szóló (EU) 2019/1896 rendelet lehetővé tette, hogy a Frontex közös műveletek keretében harmadik országokat is támogasson (Herczeg, 2024). Ennek eredményeként 2022-től bővült az együttműködés Albániával, Észak-Macedóniával, Montenegróval és Szerbiával (Európai Unió Tanácsa, 2025b).

Europol – bűnügyi együttműködés

A schengeni bővítéssel párhuzamosan nőtt az igény az illegális migrációhoz kapcsolódó szervezett bűnözés elleni fellépésre. Az embercsempész-hálózatok, okmányhamisító csoportok és nemzetközi logisztikai hálózatok felszámolása csak nemzetközi együttműködés keretében valósítható meg.

Magyarország rendszeresen részt vesz a közös elemző munkacsoportokban (AWF – Analysis Work Files), ellenőrzött szállítási műveletekben és közös nyomozócsoportokban (JIT-ek) szerb, román, osztrák, bolgár és horvát hatóságokkal.

Ezek különösen a több országot érintő embercsempész-hálózatok felderítésében és felszámolásában jelentenek jelentős hozzáadott értéket.

Magyar–horvát együttműködés

Horvátország schengeni csatlakozását követően felerősödött a mélységi ellenőrzéseket támogató információcsere, valamint a közös járőrszolgálatok és közúti ellenőrzések szerepe. A Letenye–Goričan és Barcs–Terezino Polje térségében új együttműködési mechanizmusok alakultak ki, különösen az embercsempészet és az okmányhamisítás elleni fellépés területén.

Magyar–román együttműködés

Románia schengeni csatlakozásának következtében tovább erősödött a közös járőrszolgálatok, a főbb tranzitútvonalakon végzett koordinált ellenőrzések, a bűnelkövetői csoportok monitorozása és a mélységi ellenőrzések összehangolása.

Felértékelődött a Kapcsolattartási Szolgálati Helyek szerepe is, mivel a határátkelőhelyek megszűnésével megszűnt a korábbi közvetlen napi kapcsolat a magyar és román rendőrök között, ezért az azonnali információcsere és koordináció biztosításában ezek a szervezetek váltak meghatározóvá.

Magyar–bolgár együttműködés

Bár Magyarország nem határos Bulgáriával, az ország a nyugat-balkáni migrációs útvonal egyik kulcspontja. A bolgár schengeni csatlakozást követően bővült a két ország

együttműködése, közös műveleti csoportok támogatják a bolgár–török határ védelmét, rendszeres információcsere zajlik az illegális migrációról, és nőtt a magyar rendőrök részvétele a Bulgáriában végrehajtott Frontex-műveletekben is.

A nemzetközi együttműködés kiemelkedő példája, a DARIF

A schengeni övezet bővítésével párhuzamosan felértékelődtek a regionális együttműködési formák. Ennek egyik legjelentősebb példája a Danube River Forum (DARIF), amely az Európai Unió Duna Régió Stratégiájának 11. prioritási területére épül ([Danube Region, n.d.](#)). Célja a vízi közlekedés biztonságának fenntartása, valamint az illegális migráció, a szervezett bűnözés és más jogsértések elleni fellépés.

A Magyarország által kezdeményezett együttműködés 2013–2015 között jött létre tíz Duna menti ország részvételével (Ausztria, Bulgária, Horvátország, Németország, Magyarország, Moldova, Románia, Szerbia, Szlovákia és Ukrajna) ([Belügyminisztérium, n.d.](#)). Azóta évente közös műveletek formájában valósul meg, amelyek során a részt vevő államok és uniós szervek – többek között az Europol, a Frontex és a SELEC – összehangolt ellenőrzéseket hajtanak végre. Az operatív koordinációt szolgáló központ az elmúlt években minden esetben Mohácson működött. Ezek a központok biztosítják az információcserét és az operatív irányítást. Az eredmények jól mutatják a nemzetközi rendészeti együttműködés gyakorlati jelentőségét és hatékonyságát ([EUSDR, 2025](#)).

Az Európai és Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiák végrehajtásának jelentősége

Bulgária és Románia teljes jogú schengeni tagságával tovább bővült az Európai Unió belső határok nélküli térsége, ami ismét ráirányította a figyelmet a külső határokon végrehajtott határellenőrzések és a belső határokon alkalmazott kompenzációs intézkedések hatékonyságára. A schengeni térség működésének alapfeltétele a külső határok megfelelő védelme, amely a tagállamok és az uniós ügynökségek közös felelőssége ([European Commission, n.d.](#)).

Ennek egyik meghatározó szakpolitikai eszköze a 2023–2027 közötti időszakra elfogadott Európai Integrált Határigazgatási Stratégia (European Integrated Border Management Strategy – EIBM), amelyet az Európai Bizottság a COM(2023)146 final számú közleményében tett közzé. A stratégia közös keretet biztosít a tagállamok és az uniós ügynökségek számára egy egységes, kockázatelemzésen alapuló, interoperábilis határigazgatási rendszer kialakításához. Fő elemei közé tartozik a külső határok hatékony ellenőrzése, a valós idejű információcsere, valamint a tagállamok és a Frontex közötti együttműködés erősítése. Az uniós stratégiát a Frontex által kidolgozott Technikai és Operatív Európai Integrált Határigazgatási Stratégia (TO-EIBM 2023–2027) egészíti ki ([Frontex, 2024](#)).

E stratégiákra épül Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája, amelynek célja a hazai határigazgatási rendszer teljes összhangjának biztosítása az európai és schengeni követelményekkel.

A stratégiai célok megvalósításának kiemelt elemei az interoperábilis informatikai rendszerek, a közös adatbázisok és a gyors információmegosztás, amelyek lehetővé teszik a kockázatok hatékony azonosítását. E törekvések eredményeként került kialakításra az Európai Határregisztrációs Rendszer (Entry/Exit System – EES), amelyet 2025 október 12-vel indítottak el ([Európai Unió Tanácsa, 2025a](#)).

A tagállamok és a Frontex együttműködésének kereteit az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete határozza meg. A rendelet szabályozza a hosszú távú, rövid távú és gyorsreagálású műveletekhez biztosítandó tagállami hozzájárulásokat, amelyek mértéke 2027-ig fokozatosan növekszik. Emellett lehetőséget biztosít arra is, hogy a tagállamok a kötelező

hozzájáruláson túl további erőforrásokat ajánljanak fel, illetve szükség esetén közös Frontex-művelet indítását kezdeményezzék saját területükön.

Összességében az európai és a magyar integrált határigazgatási stratégiák végrehajtása alapvető feltétele annak, hogy a schengeni övezet bővítése ne gyengítse, hanem erősítse a belső biztonságot. A hatékony külső határellenőrzés, a korszerű informatikai rendszerek, a kompenzációs intézkedések és a nemzetközi együttműködés együttesen járulnak hozzá a belső határellenőrzések nélküli schengeni térség biztonságos működéséhez.

A helyi szintű továbbképzési rendszer elemzése

A tanulmány nem foglalkozik a tiszti, tiszthelyettesi és határvadász alapképzéssel, kizárólag a helyi szerveknél végrehajtott, a határrendészeti képességek fenntartását célzó képzési tevékenységet vizsgálja.

A horvát és román schengeni csatlakozást megelőzően célként fogalmazódott meg a határrendészeti állomány egyben tartása, azonban ez a központi szervezési elvek miatt nem valósult meg. A schengeni csatlakozást követően a horvát viszonylatban az állomány 89%-a, a román viszonylatban 37%-a maradt a határrendészeti szakterületen, ami összességében mintegy 50%-os megtartást jelentett. Ez a határrendészeti képességek csökkenését eredményezte, amelyet a korábban schengeni belső határrá vált szlovák, osztrák és szlovén viszonylatok tapasztalatai is alátámasztanak. Minél régebben történt meg a belső határrá válás, annál inkább háttérbe szorultak a határrendészeti szakismeretek, helyüket pedig az általános rendészeti feladatokhoz kapcsolódó ismeretek vették át.¹⁴

A horvát és román viszonylatban a határrendészeti és mélységi ellenőrzési szervezeti elemeknél szolgálatot teljesítő állomány részére havonta négy órában szerveznek képzést, amely magában foglalja a határrendészeti ismeretek aktualizálását is. Ez jelentős csökkenést jelent a schengeni csatlakozás előtti havi nyolc órás képzési időhöz képest. A jelenlegi óraszám elsősorban a minimális szinten tartást szolgálja, új ismeretek átadására vagy az újonnan felvettek szakmai felkészítésére már korlátozottan alkalmas.

A képzések jellemzően intézkedéstaktikai ismeretekre, valamint területi vagy központi szinten meghatározott tananyagok feldolgozására koncentrálnak. A határrendészeti témák közül főként az okmányismeret és az okmányhamisítás elleni fellépés jelenik meg. A fennmaradó tananyag elsajátítása és az online képzések teljesítése jellemzően önképzés keretében történik. A legutóbb csatlakozott román viszonylatban ugyanakkor még érzékelhető volt a határrendészeti tudás magasabb szintű megőrzése, különösen a Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar vármegyei rendőr-főkapitányságok állományánál.

Azoknál, akik más szakterületre kerültek, az új feladatkörhöz szükséges ismeretek átadása helyi és központi képzések keretében valósult meg. A havi négyórás képzési idő két hónapra összevonható, amelyet továbbképzések, online tananyagok és önképzés egészít ki. Megállapítható, hogy a helyi képzési rendszer működik, ugyanakkor időbeli és tartalmi korlátokkal rendelkezik.

A fejlesztések célja a jövőben annak biztosítása kell legyen, hogy a közterületen szolgálatot teljesítő állomány – függetlenül attól, hogy határrendészeti, közrendvédelmi vagy közlekedérendészeti feladatokat lát el – a feladatai végrehajtásához szükséges legmagasabb szintű szakmai ismeretekkel rendelkezzen.

Ennek egyik lehetséges eszköze a jelenleg működő intézkedéstaktikai instruktori rendszer mintájára kialakított szakterületi mentorprogram. A határrendészeti szakterületen korábban működő mentorhálózat eredményesen támogatta a tanulók gyakorlati felkészítését, ezért

¹⁴ A 29000/22581/2025.ált. Ellenőrzési terv Vas Vármegyei Rendőr-főkapitányság átfogó ellenőrzéséhez, 29000/16232/2025.ált. Ellenőrzési terv Hajdú-Bihar Vármegyei Rendőr-főkapitányság átfogó ellenőrzéséhez.

hasonló rendszer újbóli bevezetése indokoltnak tekinthető (Kovács et al., 2024). A helyi szerveknél olyan szakmai bázis kialakítására lenne szükség, amely az elméleti ismereteket a gyakorlati tapasztalatokkal összekapcsolva képes átadni.

A schengeni csatlakozás követelményei a határrendészeti képzést stratégiai jelentőségű területté tették. A helyi képzések fejlesztésével biztosítható, hogy az állomány naprakész elméleti és gyakorlati tudással rendelkezzen, javuljon a különböző szakterületek feladatainak ellátása, csökkenjen a szakmai hibák és jogsértések száma, valamint erősödjön a Rendőrség társadalmi megítélése.

Technológiai fejlesztési lehetőségek

A biztonsági deficit kezelésére kialakított intézkedések végrehajtása valamennyi rendőri szervezeti elem feladata. A végrehajtás a rendelkezésre álló állomány, valamint a saját és átcsoportosított technikai eszközök alkalmazásával történik az Rtv. előírásainak megfelelően. A feladatok eredményes végrehajtásához elengedhetetlen a megfelelő mobilitás, valamint a személyek, járművek és okmányok helyszíni, gyors és hatékony ellenőrzése (pl.: nemzeti és nemzetközi adatbázisokban alfanumerikus és biometrikus adat ellenőrzés, digitalizáció, EU nagyméretű informatikai rendszerek elérése). E követelmények teljesítéséhez szükséges korszerű jármű- és eszközpark azonban jelenleg nem áll teljes körűen rendelkezésre.

A Rendőrség a Belügyminisztériummal közösen felismerte ezt a hiányosságot, ezért megkezdődött egy HAVE-pályázat előkészítése, amely járőr- és speciális járművek, biometrikus azonosító eszközök, nappali és éjszakai megfigyelést támogató technikai eszközök, valamint okmányvizsgáló berendezések beszerzését célozza. Rövidebb távon megoldást jelenthet a schengeni külső határokra beszerzett új eszközök rendszerbe állítását követően a még használható, kiváltott eszközök átcsoportosítása a mélységi ellenőrzési feladatokat végrehajtó szervezeti elemekhez.

A jelenleg folyó és korábban kiírt pályázatok a külső határok ellenőrzési tevékenységéhez kapcsolódtak.

A kutatás során nem volt azonosítható olyan pályázat vagy tanulmány, amely kifejezetten a belső határokon végrehajtott mélységi ellenőrzések technikai fejlesztésére irányult volna. Ennek megfelelően a fejlesztési irányok elsősorban azon eszközkategóriák meghatározására korlátozódnak, amelyek támogatják a közterületi járőrszolgálat információs igényeit, az ellenőrzések végrehajtását, a személyazonosítást és az okmányvizsgálatot.

A fejlesztési szükségletekre reagálva a Belügyminisztérium kezdeményezte a „Határigazgatási és Vízügyi Politikai Eszköz Plusz – 1.1.10 A schengeni területen belül jogszerűtlenül tartózkodó személyek hatékonyabb kiszűrését támogató fejlesztések” című pályázat előkészítését. Az ORFK Határrendészeti Főosztálya a területi szervekkel együttműködve az alábbi fő fejlesztési területeket határozta meg:

- A mobilitás (gyorsforgalmi utak, autópályák, fő-, vagy mellékutak tekintetében) biztosítása érdekében nagyteljesítményű járórgépjárművek (pl.: Skoda Octavia RS, Skoda Octavia 2.0, Volkswagen Amarok, Ineos Grenadier, Toyota Landcruiser) beszerzése, feladathoz optimalizálása. A csapatszállító járművek, amelyek egy nagyobb létszámú állománynak a megadott helyszínre juttatását biztosíthatják (Szabó et al., 2024).
- Az ellenőrzések végrehajtására az ellenőrző-átesztő pontok működtetése is szükséges. Az ilyen típusú ellenőrzések végrehajtása során különösen fontos, hogy az állomány minden körülmények között olyan felszereléssel rendelkezzen, amely garantálja a biztonságos, eredményes és jogszerű végrehajtást (pl.: ellenőrzési egységkészlet, amely áll összecsukható terelőkúp, térvilágítás, összecsukható villogó fáklya, út zár)

- A mélységi ellenőrzési feladatok során szerzett tapasztalatok alapján egyértelműen megfogalmazódott az igény olyan korszerű, kompakt és felhasználóbarát felderítő technikai eszközökre, amelyek a zárási, kutatási és keresési tevékenységek, adott esetben figyelési, előszűrési és biztosítási feladatokra is alkalmazhatók.
- A mélységi ellenőrzési feladatok fő célja schengeni területen jogszerűtlenül tartózkodó személyek kiszűrése, amely feladat elvégzéséhez elengedhetetlen a korszerű, kompakt és biometria ellenőrzésére is alkalmas mobil eszközök rendelkezésre állása, amelyek a személyek és az okmányok hatékony ellenőrzését szolgálja.
- A feladatok magas színvonalú végrehajtásához elengedhetetlen az olyan kutatóeszközök biztosítása, amelyek lehetővé teszik elsősorban tehergépjárművek gyors és hatékony átvizsgálását anélkül, hogy a jármű bontására lenne szükség

A jövő járműparkjának alapját moduláris rendszerű hordozó járművek képezhetik, amelyek a feladat jellegének megfelelően különböző funkcionális modulokkal – például járőrszolgálati, mobil ellenőrzőponti vagy helyszíni ügyintézési egységekkel – egészíthetők ki, amely már a „Kihívások Kapuja” tanulmányban is részletezésre került.

Jó gyakorlatként szolgál a Bajor Határrendőrség passzai egységének speciálisan kialakított járműve, amely forgalomterelő, világítási, adatellenőrzési, dokumentációs és megfigyelő rendszerekkel, valamint drónnal is rendelkezik. A koncepció hazai környezetben is alkalmazható lenne.

A mélységi ellenőrzések során gyakran szükség van kutatási, zárási és felderítési feladatok végrehajtására, ezért indokolt a pilóta nélküli légi járművek, drónok, kézi hőkamerák és éjjellátó eszközök rendszeresítése. Hasonlóan fontos a járművek raktereinek és rejtékhelyeinek gyors átvizsgálását biztosító korszerű kutatótechnika alkalmazása, figyelembe véve a jelenlegi eszközök korlátait.

Az ellenőrzések helyszíni végrehajtása indokoltá teszi olyan, hordozó járművekre telepíthető kutatóeszközök alkalmazását, amelyek lehetővé teszik a járművek gyors és hatékony, bontás nélküli átvizsgálását. A feladatok eredményes végrehajtásához korszerű, kis méretű vagy gyorsan telepíthető kézi és járműbe épített eszközök szükségesek, amelyek alkalmasak a rakterek és rejtékhelyek ellenőrzésére. A fejlesztések során figyelembe kell venni a jelenleg alkalmazott technológiák – különösen a röntgen-átvilágító berendezések, valamint a szívdobbanás- és CO₂-érzékelő eszközök – működési korlátait.

Kiemelt fejlesztési terület az adatellenőrzés és a személyazonosítás támogatása is. A mélységi ellenőrzések elsődleges célja a schengeni térségben jogszerűtlenül tartózkodó személyek kiszűrése, amelyhez korszerű, biometrikus azonosításra alkalmas mobil eszközök szükségesek. Az EES teljes körű működésével az ellenőrzések során az alfanumerikus adatok mellett az arckép- és ujjnyomat-alapú azonosítás is alapvető követelménnyé válik. Jelenleg azonban a mélységi ellenőrzéseket végrehajtó állomány nem rendelkezik teljes körű biometrikus ellenőrzésre alkalmas eszközökkel.

Az okmányellenőrzések hatékonysága szintén fejleszthető. Bár a szükséges adatbázisok rendelkezésre állnak, azok használata jelentős szakmai felkészültséget és manuális ellenőrzést igényel. Hosszabb távon indokolt lehet olyan mesterséges intelligencián alapuló támogatórendszerek alkalmazása, amelyek automatikusan összevetik az okmány biztonsági elemeit a referenciaadatokkal, és támogatják az intézkedő állomány döntéshozatalát.

Összességében a mélységi ellenőrzések hatékonyságának növelése elsősorban a mobilitás, a felderítő képességek, a biometrikus azonosítás és az intelligens okmányvizsgálati technológiák fejlesztésével érhető el, amelyek hosszú távon hozzájárulhatnak a schengeni térség belső biztonságának fenntartásához.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A tanulmány fő következtetései SWOT analízis segítségével négy kategóriába kerültek rendezésre, ezek az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek. A SWOT analízis eredményeit az 1. ábra mutatja be.

1. ábra

SWOT analízis

Erősségek (jól működő belső tényezők)
A vármegyei határrendészeti szolgálatok szervezeti szinten a horvát és román viszonylatokban fennmaradtak, megtartva területi szinten az önálló határrendészeti szakirányítást. A vármegyei mélységi ellenőrzési osztályok a határrendészeti szolgálatok állománytáblázatában, annak alárendeltségébe tartozva egységes vezetés-irányítási és képzési rendszerben dolgoznak.
A helyi szervek alárendeltségében határrendészeti szervezeti elemek jöttek létre (magyar-román viszonylat), vagy maradtak meg (magyar-horvát viszonylat). Az érintett helyi szervek üres státuszai – melyek nem a határrendészeti szolgálati ághoz tartoznak – a lehetőségekhez képest feltöltésre kerültek.
Létrejött a belső határos ideiglenes útlevelkezelői csoport (IUCS), amely széleskörű határrendészeti szakmai ismerettel és tapasztalattal rendelkező állománnyal képes a határforgalom-ellenőrzés megerősítésével és a határellenőrzés ideiglenes visszaállításával kapcsolatos feladatok ellátására.
A felszabadult technikai eszközökkel megerősítették a képzési intézményeket, valamint a mélységi ellenőrzési feladatokat ellátó szervezeti elemeket.
Gyengeségek (nem jól működő, de javítható belső tényezők)
A Mélységi Ellenőrzési Osztályok létszáma nem biztosít kellő rugalmasságot sem az IUCS-hoz, sem más előre nem látható határrendészeti feladatokra vagy újonnan létrejövő szervezeti elemek felállítására.
A mélységi ellenőrzési feladatok ellátása érdekében rendelkezésre álló speciális technikai eszközök száma alacsony, azokat fejleszteni kell.
Az IUCS jelenlegi rendszere stratégiai időtávon nehezen fenntartható. Az átrendelés idején az IUCS állomány az alapfeladatának ellátásában nem tud részt venni. Az IUCS tagjainak szolgálatellátása fokozott igénybevételt jelent, amely negatív fluktuációhoz vezethet.
Az alacsonyabb intenzitású helyi továbbképzések nem biztosítják maradéktalanul a határrendészeti képességek fenntartását. A határrendészeti területen korábban kialakított mentori rendszer és a szakbeosztásúak szolgálati ágánál tartása háttérbe szorult.
A határrendész állomány negatív fluktuációja nő, az új állománytáblázat 100%-os kezdeti feltöltöttsége – főként a helyi szerveknél – folyamatosan erodálódik.
Lehetőségek (általunk nem befolyásolható, pozitív külső tényezők)
A mélységi ellenőrzés fejlesztésének finanszírozását biztosíthatja egyrészt a Belső Biztonsági Alap Plusz (BBA Plusz) program, mely a bünygyi információcsere fokozásától a műveleti együttműködés növeléséig terjedő tevékenységeket támogatja. Másrészt a Határigazgatási- és Vízügyeszköz Plusz (HAVE Plusz) „Schengeni területen belül jogszerűtlenül tartózkodó személyek hatékonyabb kiszűrését támogató fejlesztések” című pályázati felhívása, a szomszédos EU tagállamokkal való közös együttműködés fokozása, homogén jármű- és eszközpark, korszerű, kompakt, modern felderítő technikai eszközök és biometria ellenőrzésére is alkalmas mobil eszközök beszerzése révén jelent lehetőséget.

A határon átvélő egyes nemzetközi együttműködés formák bővülése (pl. határon átnyúló megfigyelés, üldözés, közös képzések, gyakorlatok, szakértői csereprogramok), valamint az információ áramlás gyorsítása, automatizálása is fontos lehetőség.

Veszélyek (általunk nem befolyásolható, negatív külső tényezők)

A román-magyar határszakasz illegális migráció és embercsempészet szempontjából az egyik lehetséges tranzit útvonal Nyugat-Európa felé, ezért a szerb-magyar határról időszakosan áttérrelődhet a szervezett bűnözői aktivitás, valamint megjelenhet szintetikus drogok és új pszichoaktív anyagok csempészete is.

A horvát-magyar határszakasz illegális migrációs aktivitása növekedhet, ha a szerb rendőrség akcióinak száma csökken, a Szabadka közeli szervezett bűnözői hálózatok ismét megerősödnek és Szerbiából Horvátországba, majd pedig hazánkba juttatják el az irreguláris migránsokat.

Az orosz-ukrán háború miatt a belső határokon egységesen növekszik a fegyver, lőszer és sugárzó anyag csempészet veszélye. A dunai vízi határon számítani lehet a Fekete-tenger felől közlekedő áruszállító hajókon történő csempészetre. Ez a veszély a háború befejezése után még nagyobb lesz.

Forrás: saját szerkesztés.

Javaslatok

A belső határrá válás fentiekben elemzett folyamata elsősorban szervezeti erőforrásokkal -, helyi továbbképzési, mélységi ellenőrzési és technikai ellátottság erősítésével kapcsolatos és nemzetközi együttműködés minőségi változását eredményező javaslatok megfogalmazását eredményezte az alábbiak szerint.

A szervezeti erőforrásokkal és helyi továbbképzési rendszerrel kapcsolatban javasoljuk,

- a Mélységi Ellenőrzési Osztályok feltöltöttségének prioritásként történő kezelését,
- a belső határos vármegyékben a határrendész állomány megtartását és folyamatos képzését, ehhez a motivációs rendszer fejlesztését, új ösztönzők kidolgozását,
- rövidtávon az alapfeladatuktól elvont IUCS állomány átrendeléséből fakadó szolgálatteljesítési idő kiesésének a küldő VMRFK-k kompenzációs ellenőrzésére gyakorolt hatásainak vizsgálatát, emellett az IUCS állomány alulmotiváltságának okainak feltérképezését, ezek tükrében a motivációs lehetőségeket kidolgozását, illetve hosszútávon az IUCS átrendelések 50%-al történő csökkentését,
- a helyi szervek továbbképzési rendszerében belső határos határrendészeti képzési irányelvek kiadását, melynek része a mentori rendszer megtartása.

A mélységi ellenőrzés működtetését és technikai ellátottságát érintően javasoljuk,

- nagyobb erő összpontosítását a határon átvezető horvát-magyar (A4-M7, A5-M6) és román-magyar (A1-M43, A3-M4) gyorsforgalmi utakon közlekedő forgalom kontrolljára,
- ezen túlmenően fokozni a belső határokon átvezető, vasúti személyforgalom közös, menet közbeni ellenőrzését,
- moduláris felépítésű rendészeti mélységi ellenőrzési járművek, vagy a korábbi schengen-busz koncepciójára épülő mobil ellenőrző állomások beszerzését,
- könnyen kezelhető pilóta nélküli légi járművek (drónok) beszerzését,
- kisméretű, kézi- vagy járműbe épített, a rakterek és rejtékhelyek átvizsgálását bontásmentesen biztosító kutató eszközök (pl. kézi mobil röntgen) beszerzését,
- a mélységben feltehetően jogszerűtlenül tartózkodó személyek és okmányaik ellenőrzése érdekében korszerű, kompakt, EES-NHERR kompatibilis és biometrikus

azonosítók (arcfénykép és egyidejűleg négy ujjnyomat) érintésmentes levételére alkalmas mobil eszközök megvásárlását,

- a belső határokon átvezető fő közlekedési útvonalak és autópályák forgalmának szelektív, differenciált, kockázatelemzésen alapuló mélységi ellenőrzése érdekében az NKE-n kidolgozott Automata Kisoroló Rendszer alkalmazásához szükséges megvalósíthatósági tanulmány készítését.

A nemzetközi együttműködéssel kapcsolatban javasoljuk,

- az információk áramlásának gyorsítását és lehetőség szerinti automatizálását,
- a bünygyi-operatív együttműködés elmélyítését,
- egységesség kialakítását a közös járőrszolgálat, súlyponti ellenőrzések, a határon átlépő üldözés területén,
- közös képzési feladatok végrehajtását, a szomszédos állam érintett szervei eljárási szabályainak és metodikájának megismerését, szakértői csereprogramokat,
- rendszeres közös határmenti elemző-értékelő tevékenység kialakítását,
- a közös kapcsolattartási szolgálati helyek (pl. Ártánd-Bors, Kiszombor-Cenad vagy Dolga-Vas) további működtetésének prioritásként történő kezelését.

ÖSSZEGZÉS

A schengeni övezet bővítése általánosságban véve élénkíti a gazdasági és társadalmi kapcsolatokat, elősegíti a kereskedelmi útvonalak forgalmának folyamatosságát.

A schengeni tagállamok határigazgatási rendszereinek alkalmazkodniuk kell az átalakuló migrációs trendekhez, amely érdekében hatékonyan kell tudniuk átcsoportosítani a humán és technikai erőforrásokat és kiaknázni a nemzetközi együttműködésben rejlő lehetőségeket. Ezek mellett fontos a társadalmi és gazdasági előnyök fenntartása és biztosítása.

Bulgária, Horvátország és Románia schengeni övezethez történő csatlakozása az Európai Unió integrációs törekvéseinek egy új szakaszát jelenti, amely Magyarország számára komoly kihívás biztonsági, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt. Az uniós tagállamok közötti határellenőrzés megszűnése teljesen átalakította Magyarország határigazgatási rendszerét, mely szervezeti és operatív kihívásokat is jelent, jelentett, kiemelten a határrendészeti állomány új beosztásának megtalálása, valamint a technikai eszközök újraelosztása terén.

A schengeni övezet bővítésének következtében számítani lehet az illegális migrációs trendek átalakulására, amelynek nyomkövetése nagy kihívás a rendészeti és bünygyi szakterületeknek egyaránt. A belső határokon megszűnt a határellenőrzés, amelynek eredményeként felértékelődött a célzott mélységi ellenőrzés, valamint a bünygyi és rendészeti szakterület még szorosabb együttműködése.

Az új kihívások következtében kiemelten fontossá vált a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint a Rendőrség szorosabb együttműködése annak érdekében, hogy nem csak az illegális migráció és ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények, hanem a korábban a határátkelőhelyeken tapasztalt jogsértések és büncselekmények megelőzése, felderítése és megszakítása továbbra is hatékony legyen. A szervezetek innovatív és integrált megoldásokat terveznek alkalmazni (pl. járőrpozíciók megosztása), amelyek az felsorolt célok elérése mellett képesek biztosítani a személyek és áruk szabad mozgását.

Felértékelődött továbbá a nemzetközi együttműködés szerepe a szomszédos országok hatóságaival, a Frontex-szel és az EUROPOL-lal. Ezen együttműködések nem csak az információcserre szempontjából, hanem az operatív akciók koordinálásában is kiemelt jelentőségűek.

A tanulmány részletesen szemléltette, hogy a bolgár, horvát és román csatlakozás egyszerre kínál lehetőséget és jelent kihívást Magyarország számára, amelynek kezelése modern, integrált

és fenntartható határigazgatási rendszer kiépítését és a nemzetközi együttműködés erősítését igényli, biztosítva ezzel országunk szerepét a schengeni térség stabilitásának és biztonságának szavatolásában.

TÁMOGATÁS

A tanulmány a HAVE_PLUSZ-1.3.2-25-2025-00001 kódszámú, „A hatékony integrált határigazgatás központosított irányítási struktúrájának létrehozására irányuló magyar nemzeti projekt (BORDERGOV-HU)” című projekt keretében készült el, amely az Európai Unió támogatásával, a magyar állam társfinanszírozásával valósul meg, a pénzügyi forrást a 2021-2027-es időszakra szóló Belügyi Alapok keretében a Határigazgatási és Vízügyi Eszköz Plusz (HAVE Plusz) és Magyarország költségvetése biztosítja.

ÉRDEKELTSÉGEK

A szerzőknek a tanulmány megírásával és publikálásával kapcsolatban semmilyen érdekeltégük nincs, összeférhetetlenség nem áll fenn.

MI-NYILATKOZAT

A szerzők a tanulmány elkészítése során nyelvi ellenőrzés céljából az OpenAI (2026) ChatGPT [nagy nyelvi modellt] és a Google (2026) Gemini [nagy nyelvi modellt] alkalmazták.

IRODALOMJEGYZÉK

- Balla, J., & Kalmár, Á. (2021). Automated vehicle divert system for border police in Hungary. *Security & Future*, 5(4), 119–121.
- Bartus G. (2024). A mélységi ellenőrzés szabályozása I. *Határrendészeti Tanulmányok*, 21(1), 5–12.
- Bartus G. (2025). A mélységi ellenőrzés szabályozása II. *Határrendészeti Tanulmányok*, 22(1), 5–13.
- Belügyminisztérium (n.d.). „A Dunai Folyami Fórum struktúrájának létrehozása” – DARIF. [Projektájékoztató]. Belügyminisztérium. <https://bmprojektek.kormany.hu/a-dunai-folyami-forum-strukturajanak-letrehozasa-darif>
- Boda J. (Szerk.). (2019). *Rendészettudományi szaklexikon*. Dialóg Campus.
- Council of the European Union (2011, June 9–10). 3096th Council meeting, Justice and Home Affairs, Luxembourg, 9 and 10 June 2011 [Press Release]. https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/122516.pdf

- Danube Region (n.d.). *About EUSDR: What is the EUSDR?* EUSDR. <https://danube-region.eu/about-eusdr/>
- Erdős Á. (2026). *Rendészeti mélységi ellenőrzés*. Magyar Rendészettudományi Társaság. <https://doi.org/10.37372/mrttvpt.2026.1>
- European Commission (n.d.). *Effective management of external borders*. European Commission Migration and Home Affairs. https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/effective-management-external-borders_en
- Európai Unió Tanácsa (2025a). How the entry/exit system works. *European Council – Council of the European Union*. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/entryexit-system/>
- Európai Unió Tanácsa (2025b). *Frontex: az EU együttműködési megállapodást írhat alá Bosznia-Hercegovinával* [Sajtóközlemény]. <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2025/01/27/Frontex-eu-to-sign-cooperation-agreement-with-bosnia-and-herzegovina/>
- EUSDR (2025. november 26.). *Újabb összehangolt DARIF rendőri művelet zajlott a Dunán*. [Sajtóközlemény]. <https://dunaregiostrategia.kormany.hu/ujabb-osszehangolt-darif-rendori-muvelet-zajlott-a-dunan>
- Frontex (2024). *A strengthened European Border and Coast Guard built on trust to protect and connect Europe: Technical and Operational Strategy for European Integrated Border Management 2023–2027*. Frontex. <https://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/General/to-eibm-2023-2027.pdf>
- Grabbe, H. (2000). The sharp edges of Europe: Extending Schengen eastwards. *International Affairs*, 76(3), 519–536. <https://doi.org/10.1111/1468-2346.00149>
- HÉTFA (2020). *Zala megyei területfejlesztési koncepció*. HÉTFA Elemző Központ – Város- és Területfejlesztési Iroda. <https://www.zala.hu/uploads/docs/pages/doktar/tt2027/Zala-megye-TFK.pdf>
- Herczeg, M. (2024). Az EU határrendészeti együttműködése a nyugat-balkáni országokkal. *Scientia et Securitas*, 5(4), 342–350. <https://doi.org/10.1556/112.2025.00240>
- Kalmár, Á. (2023). A Horvát Köztársaság schengeni csatlakozásának szervezeti és biztonsági hatásai. Gaál, Gy. & Hautzinger, Z. (Szerk.), *A biztonság védelme a rendészetben: Jubileumi kötet Zámbó Péter ny. rendőr ezredes 70. születésnapjára* (pp. 65–71). Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport.
- Kovács, G. (2023). Az európai biztonság záloga, a migrációs útvonalak ellenőrzése. *Határrendészeti Tanulmányok*, 20(1), 35–43.
- Kovács, M., Péterfalvi, N., Solymosi, K., Szabados, P., Szitka, Sz., & Vorsléger, Z. (2024). A személyi állomány megtartási, motiválási lehetőségei az általános rendőrségi feladatokat ellátó szerv határrendészeti szolgálati ágánál. Szabó, Cs. (Szerk.), *Kihívások*

kapujában II.: Tanulmányok a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez (pp. 96–133). Belügyminisztérium.

- Magyarország Kormánya (2024). *Magyarország nemzeti integrált határigazgatási stratégiája 2022–2028. (a Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiájának módosításáról szóló 1299/2024. (IX. 26.) Korm. határozattal elfogadott módosításokkal)* [Kormányzati stratégiai dokumentum]. <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/a/a7/a7a/a7aac3d5a319b21e95286ea9feff5bd961448286.pdf>
- Országos Rendőr-főkapitányság (2022). Mélységi ellenőrzési terv (29000/3855/2022.ált.). [Nem publikált hatósági ügyirat].
- Országos Rendőr-főkapitányság (2023). Horvát visszafogadási egyezmény alkalmazása (29000/24387-1/2023.ált.). [Nem publikált hatósági ügyirat].
- Országos Rendőr-főkapitányság (2024). Az új mélységi ellenőrzési feladattervről és nyilvántartásról (29000/15750/2024.ált.). [Nem publikált hatósági ügyirat].
- Országos Rendőr-főkapitányság (2024). Román viszonylat kompenzációs intézkedései, határellenőrzés visszaállítása és súlyponti ellenőrzés (29000/22750/2024.ált.). [Nem publikált hatósági ügyirat].
- Országos Rendőr-főkapitányság (2025). Ellenőrzési terv Vas Vármegyei Rendőr-főkapitányság átfogó ellenőrzéséhez (29000/22581/2025.ált.). [Nem publikált hatósági ügyirat].
- Országos Rendőr-főkapitányság (2025). *Ellenőrzési terv Hajdú-Bihar Vármegyei Rendőr-főkapitányság átfogó ellenőrzéséhez* (29000/16232/2025.ált.). [Nem publikált hatósági ügyirat].
- ORFK (2016. augusztus 24.). *3000 határvadászzal bővül a Készenléti Rendőrség állománya.* [Sajtóközlemény]. <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/hatarvadasz-kepzes/hatarvadasz-hirek/3000-hatarvadasszal-bovul-a-keszenleti>
- Rabb, Sz. (2023. április 20.). Dél-dunántúli komplex gazdaságfejlesztési övezet. *Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara.* <https://pbkik.hu/2023/04/20/blog/del-dunantuli-komplex-gazdasagfejlesztesi-ovezet/>
- Reuters. (2021, January 27). *Frontex suspends operations in Hungary following EU top court ruling.* Reuters. <https://www.reuters.com/world/frontex-suspends-operations-hungary-following-eu-top-court-ruling-2021-01-27/>
- Ritecz, Gy., & Sallai, J. (2016). *A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0.* Hanns Seidel Alapítvány.
- Sandner, M., & Wassmann, P. (2018). The effect of changes in border regimes on border regions crime rates: Evidence from the Schengen Treaty. *Kyklos*, 71(3), 482–506. <https://doi.org/10.1111/kykl.12178>

Somogy Vármegyei Önkormányzat (2024). *Somogy vármegye integrált területi programja 2021–2027 (5.0. verzió). Somogy Vármegyei Önkormányzat.*
<https://somogy.hu/download.php?9b5d6af283980e570b718dcbff6a08c3>

Szabó, K., Kui, L., Kovács, R., & Decsi, R. (2024). A moduláris járművek rendszerbe állításának lehetőségei Magyarország schengeni külső határain. Szabó, Cs. (Szerk.), *Kihívások kapujában II.: Tanulmányok a határigazgatási és vízümpolitikai eszköz hazai programjának előkészítéséhez* (pp. 7–27). Belügyminisztérium.

Jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex)

Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete (2013. október 9.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról

2004. évi XIX. törvény, a Vám- és Pénzügyőrségről

2009. évi LXIII. törvény a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között a határokat átlépő bűnözés megelőzése és leküzdése érdekében folytatott együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetéséről

2009. évi LXVI. törvény a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a határokat átlépő bűnözés elleni harcban történő együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetéséről

A Magyar Köztársaság és Románia között a határokat átlépő bűnözés megelőzése és leküzdése érdekében folytatott együttműködésről szóló, Szegeden, 2008. október 21-én aláírt Megállapodás kihirdetéséről szóló 2009. évi LXIII. törvény és az Egyezményben meghatározott közös határmenti járőrszolgálati feladatok egységes végrehajtására kiadott Módszertani Kézikönyv

181/2009. (IX.4.) Korm. rendelet, az egyes határrendészeti kirendeltségek megszüntetéséről

485/2015. (XII.29.) Korm.rendelet, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről

1211/2023. (VI. 1.) Korm. határozat, a regionális repülőterek fejlesztésének lehetőségeiről

1506/2023. (XI.17.) Korm. határozat, Hévíz turizmusának fejlesztéséhez szükséges intézkedésekről